

Na temelju članka 16. stavak 2. točka 3. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/07, 59/09), članka 96. stavak 1. točka 7. Zakona o Sveučilištu u Mostaru („Narodni list HR H-B“ broj: 32/94, 24/95, 38/95, 16/96, 44/96) i članka 40. stavak 1. točka 6., a u svezi s člankom 185. Statuta Sveučilišta u Mostaru (pročišćeni tekst od 6. prosinca 2000. godine), Senat Sveučilišta u Mostaru na 45. sjednici, održanoj 13. ožujka 2012. godine, donio je sljedeći

# **P R A V I L N I K**

## **o postupku donošenja i evaluacije studijskih programa**

### **1. O P E ODREDBE**

#### **Članak 1.**

Ovim se Pravilnikom regulira postupak donošenja novih studijskih programa, izmjene usvojenih studijskih programa, postupak evaluacije studijskih programa te osiguranje kvalitete studijskih programa na Sveučilištu u Mostaru.

### **2. PREDLAGANJE NOVOG STUDIJSKOG PROGRAMA**

#### **Članak 2.**

Ovlašteni predlagatelj novog studijskog programa je jedno ili više znanstveno-nastavnih ili umjetničko-nastavnih vijeća članica Sveučilišta u Mostaru.

Prije dostavljanja prijedloga novog studijskog programa Senatu potrebno je organizirati javnu raspravu u kojoj moraju biti uključeni predstavnici studenata, gospodarskih subjekata i drugih institucija ovisno o sadržaju studijskog programa.

#### **Članak 3.**

Studijski program obavezno sadrži:

1. izjavu koja sadrži podatke o provedenoj raspravi o prijedlogu studijskog programa
2. uvodni dio koji pruža informacije o:
  - razlozima pokretanja i cilju studijskog programa
  - procjenama potreba tržišta rada za tim kadrom
  - usklađenosti s misijom Sveučilišta i predlagatelja studijskog programa
  - usporedivosti studijskog programa sa srodnim akreditiranim programima u zemljama EU
3. opći dio koji pruža informacije o:
  - nazivu i nositelju studijskog programa
  - načinu izvođenja nastave i razini studijskog programa
  - akademskom/stručnom nazivu koji se stječe po završetku studijskog programa
  - znanstveno-umjetničkim područjima kojima pripada predloženi studijski program
  - trajanju studijskog programa te broju ECTS bodova koji se stječu po završetku studijskog programa
  - jeziku na kojem se izvodi studijski program

postupku i uvjetima upisa na studijski program  
popisu obveznih i izbornih predmeta s brojem sati nastave i brojem ECTS bodova  
ishodima učenja na razini studijskog programa, odnosno vještinama i kompetencijama koje se  
stežu kvalifikacijom (diplomom)  
strukturi studijskog programa i uvjetima upisa u sljedeći semestar, odnosno sljedeću godinu  
te načinu završetka studijskog programa  
uvjetima prelaska s drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija i  
mogućnostima nastavka studija  
mogućnostima zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa

4. opis svakog predmeta na studiju koji sadrži:

informacije o svakom predmetu kao što su podatci o nositelju, statusu predmeta (obvezni ili  
izborni), godini studija u kojoj se izvodi predmet, ECTS bodovima  
ciljeve predmeta  
opis uvjeta za upis predmeta  
ishode učenja na razini programa kojima predmet pridonosi  
opis sadržaja predmeta razrađenog prema satnici nastave  
informaciju o načinu izvođenja nastave i obvezama studenata  
ECTS bodove dodijeljene na osnovi obveza studenata  
podatke o ocjenjivanju i bodovanju rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu  
popis obvezne literature dostupne u knjižnici ili dostupne preko ostalih medija, kao i popis  
dopunske literature u trenutku prijave prijedloga studijskoga programa

3. KADROVSKI RESURSI

**Član 4.**

Inicijativa za uvođenje novog studijskog programa mora sadržavati i opis kadrovskih resursa  
koji sadrži:

broj nastavnika i asistenata koji će sudjelovati u realizaciji studijskog programa i njihov CV  
procjenu optimalnog broja studenata koji se mogu upisati na studijski program

4. PROSTORNI RESURSI

**Članak 5.**

Informacije o prostornim resursima i opremi trebaju sadržavati:

podatak o raspoloživim učionicama  
podatke o laboratorijima  
podatke o informatičkim učionicama i broju računala  
podatke o nastavničkim kabinetima  
podatke o knjižničkom prostoru, s pregledom knjižničke građe  
podatke o osiguranom prostoru i osoblju u studentskoj službi

5. FINANCIJSKI RESURSI

**Član 6.**

Financijska analiza predlagatelja treba sadržavati način financiranja studijskog programa, sredstva potrebna za osnivanje i izvođenje studijskog programa s projekcijom prihoda i rashoda predloženog studijskog programa.

## 6. POSTUPAK EVALUACIJE STUDIJSKOG PROGRAMA

### **Članak 7.**

Zahtjev o pokretanju postupka evaluacije novog studijskog programa dostavljaju Senatu znanstveno-nastavna/umjetničko-nastavna vijeća područja kojima pripada predloženi studijski program, a najkasnije šest mjeseci prije početka akademske godine.

Zahtjev s pripadajućom dokumentacijom podnosi se u tri primjerka i u elektroničkom obliku.

### **Članak 8.**

Za svaki predloženi novi studijski program Senat imenuje Povjerenstvo za provođenje postupka evaluacije studijskog programa (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) od tri recenzenta, od kojih su dva iz tog područja, pri čemu je jedan sa Sveučilišta u Mostaru, a jedan izvan Sveučilišta u Mostaru.

Izvješća se prave odvojeno.

Povjerenstvo je obvezno izvršiti recenziju u roku od 45 dana na propisanom formularu.

### **Članak 9.**

Ako Senat, na temelju izvješća o recenziji, procijeni da su potrebne doradbe studijskog programa, zatražit će od predlagatelja da u roku od 30 dana doradi studijski program u skladu s recenzijama.

### **Članak 10.**

Prijedlog o evaluaciji novog studijskog programa Povjerenstvo dostavlja Senatu s obrazloženim mišljenjem.

### **Članak 11.**

Odluka Senata dostavlja se podnositelju zahtjeva u roku od 8 dana.

Ako je zahtjev usvojen, jedan primjerak odluke Senata dostavlja se Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i mjerodavnome Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa.

## 7. IZMJENE I DOPUNE STUDIJSKOG PROGRAMA

### **Članak 12.**

Manje izmjene i dopune studijskog programa znače izmjene plana izvođenja studijskog programa te sadržajne izmjene programa do 20%, koje ne mijenjaju bitno studijski program, završne kompetencije studenata i njihove kvalifikacije (stručni profil).

Pod manjim izmjenama podrazumijeva se:

ažuriranje studijske literature (prijedlog izmjena mora se odnositi na sljedeću akademsku godinu)

preraspodjela ECTS bodova (opterećenje studenata različitim vrstama obveza) unutar ukupnog broja u nekom predmetu

preraspodjela broja nastavnih sati za različite oblike nastave unutar broja predviđenog za predmet

redovito osuvremenjivanje predmeta koje se odnosi na poboljšanje nastavnih metoda praćenje literature i uspjeha studenata te usklađivanje sadržaja sa suvremenim

spoznajama, ne smatraju se znatnijim promjenama, nego predstavljaju dio osiguranja kvalitete

smanjenje obujma nastavnog plana kao dijela studijskog programa čija je realizacija u tijeku

#### **Članak 13.**

Odluku o izmjenama i dopunama studijskog programa iz prethodnog stavka donosi Senat na prijedlog znanstveno-nastavnog/umjetničko-nastavnog vijeća, uz prethodno mišljenje Povjerenstva.

#### **Članak 14.**

Izmjene i dopune studijskog programa koje su veće od 20% smatraju se uvođenjem novog studijskog programa.

Znanstveno-nastavna/umjetničko-nastavna vijeća članica pokreću inicijativu za izmjenu određenog studijskog programa u kojoj se definira:

obrazloženje za izmjene studijskog programa

način na koji izmjene programa utječu na definirane ishode učenja u studijskom programu

Odluke koje se odnose na izmjene studijskih programa za sva tri ciklusa studija moraju biti usvojene i objavljene prije raspisivanja natječaja za upis studenata u prvu godinu studija.

Zahtjev za izmjene studijskog programa, s pripadajućom dokumentacijom, podnosi se na isti način na koji se i donosi studijski program, najkasnije šest mjeseci prije početka akademske godine u kojoj se planira početak izvođenja studijskog programa.

#### **Članak 15.**

Uz zahtjev iz prethodnog članka poželjno je dostaviti prethodno provedenu studentsku anketu, samoevaluaciju ili izvješće moguće eksterne evaluacije kvalitete studijskog programa.

#### **Članak 16.**

Povjerenstvo će u roku od 30 dana od dana primanja potpunog zahtjeva obaviti formalnu procjenu nužnih uvjeta i obaviti recenziju studijskog programa te Senatu dostaviti obrazloženo mišljenje.

### **8. ZAJEDNI KI STUDIJI**

#### **Članak 18.**

Zajednički studij predstavlja visokoškolsku kvalifikaciju stečenu na najmanje dvije visokoškolske institucije iz Bosne i Hercegovine ili iz Bosne i Hercegovine i druge države koje su zajednički razvile studijski program te ga zajednički provode i ostvaruju, uz moguću suradnju drugih ustanova.

#### **Članak 19.**

Ovaj Pravilnik odnosi se na sva tri studijska ciklusa.

### **9. OSIGURANJE KVALITETE STUDIJSKIH PROGRAMA**

#### **Članak 20.**

Samoevaluacija i praćenje studijskih programa provode se kako bi se osiguralo da se odobreni programi tijekom vremena prilagođavaju razvoju određenog znanstvenog područja i razvoju prakse u toj struci.

Članice stalno provjeravaju usvajaju li studenti definirane ishode učenja na zadovoljavajućoj razini te prilagođavaju nastavne metode i metode procjene ishoda učenja u skladu s indikatorima njihove učinkovitosti.

#### **Članak 21.**

Radi redovnog provođenja i analize studija nužno je pratiti:

- plan izvođenja studijskog programa
- raspoloživost i dostupnost resursa za učenje
- periodično izvješće o pokazateljima uspješnosti izvođenja studija
- studentsku evaluaciju nastavnog procesa
- studentsko opterećenje na kolegiju
- izvješće o izvedenoj nastavi
- prikladnost ishoda učenja

#### **Članak 22.**

Plan izvođenja studijskog programa treba sadržavati:

- opće podatke o predmetu (vrsta predmeta, broj sati, ECTS, *web*-stranica predmeta, nositelji predmeta i dr.)
- opis predmeta (sadržaj predmeta, ciljevi i očekivani ishodi učenja, načini izvođenja nastave, obveze studenata, bodovanje obveza studenata, način ocjenjivanja, literatura, ispitni rokovi)
- konzultacije s nastavnicima i dr.
- dodatne informacije o predmetu

Plan izvođenja svakog predmeta objavljuje se na *web*-stranici članice Sveučilišta.

#### **Članak 23.**

Radi osiguranja raspoloživosti i dostupnosti resursa za učenje potrebno je poduzeti sljedeće aktivnosti:

- postaviti *web*-stranice s nastavnim sadržajem
- osigurati dovoljan broj primjeraka obvezne literature koja postoji samo u tiskanom obliku, odnosno dovoljan broj istovremenih pristupa sadržaju u elektroničkom obliku
- osigurati dostupnost potrebnog softvera
- planirati laboratorijske kapacitete i sl.

#### **Članak 24.**

Na sjednicama znanstveno-nastavnih/umjetničko-nastavnih vijeća, na prvoj sjednici nakon završetka prethodne akademske godine, prodekan za nastavu i voditelji odsjeka podnose izvješće o studiju po godinama studija za prethodnu akademsku godinu.

Izvješće se treba zasnivati na dostupnim pokazateljima kvalitete rada kao što su prolaznost po predmetima i studijskim programima, broj upisanih i diplomiranih, prosječno vrijeme studiranja, broj zaposlenih po studijskim programima, izvješćima nastavnika, studentskim evaluacijama i dr.

#### **Članak 25.**

Studentska evaluacija osnovni je način utvrđivanja studentskog iskustva na nastavi iz određenog predmeta.

Članice Sveučilišta dužne su redovito provoditi studentsku evaluaciju radi unaprjeđenja nastavnog procesa, prema Pravilniku o studentskoj evaluaciji kvalitete nastave.

### **Članak 26.**

Procjena stvarnog studentskog opterećenja odnosi se na usporedbu predviđenih ECTS bodova i stvarnog opterećenja studenata prema pojedinim aktivnostima na predmetu te se provodi za sve predmete.

### **Članak 27.**

Nakon završetka predavanja i završetka ispita nastavnici i asistenti podnose izvješće o provedenoj nastavi na predmetu, koje uključuje podatke o uspješnosti studiranja, samoanalizu nastavnika i prijedloge za unaprjeđenje učenja na predmetu.

Članice Sveučilišta same provode postupke unaprjeđenja učenja nakon dobivenog izvješća, što predstavlja osnovu za unaprjeđenje kvalitete nastavnog rada.

Izvješće o realiziranoj nastavi nastavnik/asistent predaje prodekanima za nastavu i u svoju arhivu.

### **Članak 28.**

Članice Sveučilišta provode ispitivanje prikladnosti postignutih ishoda učenja studenata koji su završili određeni ciklus studija sa stvarnim potrebama tržišta rada, npr. anketiranjem ili zajedničkim tematskim sastancima i dr. nastavnika, poslodavaca i njihovih zaposlenika (alumni), strukovnih udruženja, predstavnika tržišta rada i drugih relevantnih organizacija.

Ispitivanje iz stava (1) provodi se svake 4 godine.

Uključivanje predstavnika gospodarstva u izvođenje nastave pridonosi postizanju primjerenih ishoda učenja.

## **10. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Članak 29.**

Izmjene i dopune, kao i evaluacija studijskih programa čija je primjena u tijeku, vrše se na način i u postupku utvrđenom ovim Pravilnikom.

### **Članak 30.**

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljen na oglasnoj ploči i *web*-stranicama Sveučilišta i njegovih članica.

Ur. broj: 01-380/12

Mostar, 13. ožujka 2012.

Rektor

prof. dr. sc. Vlado Majstorović